

Dotazník k odhalení poruch komunikace a jazyka u dětí v období

5,5-6,5 let

Vážení rodiče, tento dotazník je zaměřen na **odhalení poruch v oblasti komunikace, která zahrnuje poruchy jazyka, řeči a sociální komunikace**. Tyto poruchy jsou v populaci v tomto věku poměrně běžné, ovšem **některé z nich zůstávají nezachyceny**. To může být způsobeno nedostatečným povědomím o těchto diagnózách ze stran odborníků pečujících o dítě i nižší informovaností rodičů z médií. Může se stát, že si odborníci nebo další osoby pečující o děti (učitelé i rodiče) některé méně výrazné příznaky nespojí s poruchami v oblasti komunikace nebo si symptomů nevšimnou či jim nedávají dostatečný význam.

Studie o výskytu těchto obtíží v populaci dlouhodobě chybí. Prosíme Vás o vyplnění tohoto dotazníku, který má za cíl zjistit **četnost těchto poruch v dětské populaci v ČR**. Získaná data budou důležitá nejen pro oblast vědy, ale hlavně pro možnost lepší osvěty o této problematice mezi odborníky, ale i rodiči.

Velmi děkujeme za Váš čas, trpělivost při vyplňování a za upřímné a pravdivé odpovědi, které jsou klíčové pro dobré vyhodnocení. K odeslání je potřeba vyplnit jen Váš email, všechny ostatní položky zůstávají anonymní.

Odesláním dotazníku souhlasíte se zpracováním uvedených údajů pro potřeby tohoto výzkumu.

Asociace klinických logopedů ČR.

I. Část obecná

1) Ve kterém kraji bydlíte? Vyberte:

HL. m. Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Zlínský kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj

2) Je to obec:

- Do 5 tis. obyvatel
- Do 30 tis. obyvatel
- Do 100 tis. obyvatel
- Nad 100 tis. obyvatel

3) Pohlaví dítěte, dítě je:

- Dívka
- Chlapec

4) Dítě je:

- jedináček
- mladší sourozenec
- starší sourozenec
- mezi více sourozenci

5) Věk dítěte - uveďte rok a počet ukončených měsíců- např. 6,01 (=6 a 1 měsíc), 5,10 (=5 a 10 měsíců) apod.

6) Vzdělání otce

- ZŠ
- SOU
- SŠ
- VŠ- Bc, dis.
- VŠ- Mgr., Ing., Dr., apod.
- vědecký či akademický titul

7) Vzdělání matky

- ZŠ
- SOU
- SŠ
- VŠ- Bc, dis.
- VŠ- Mgr., Ing., Dr., apod.
- vědecký či akademický titul

8) Rodina je:

- úplná, vlastní maminka a tatínek
- úplná, jeden z rodičů je nevlastní
- rodiče mají děti ve střídavé péči
- neúplná, vychovává jen jeden z rodičů
- dítě je v péči pěstounů, nebo prarodičů

9) Socio-ekonomické postavení rodiny je:

- nízké, jsou výrazné potíže s financemi
- střední, jsou občasné potíže s financemi
- přiměřené, s financemi nejsou potíže
- vysoké, finance nejsou žádný problém

10) Dítě aktuálně chodí do MŠ, ZŠ:

- MŠ
- přípravný ročník ZŠ
- 1. třída ZŠ

11) Český jazyk je u Vás doma hlavním jazykem:

- Ano
- Ne, jeden rodič mluví cizojazyčně
- Ne, oba rodiče mluví cizojazyčně stejným jazykem
- Ne, oba rodiče mluví cizojazyčně, každý jinak
- Ano, ale dítě z části vyrůstalo v zahraničí

II. Část anamnestická

1) Mělo dítě nebo bude mít **odklad školní docházky**?

- Ne
- Ano

Pokud ano, z jakých důvodů? Vyberte:

- nezralost tělesná (menší vzrůst, nízká váha)
- nezralost sociální, psychická (dítě je hravé, spoléhá se na dospělého, je bojácné, málo samostatné apod.)
- potíže v oblasti jazyka (vyjadřování, gramatika, tvorba vět, porozumění) a řeči (artikulace)
- obtíže v grafomotorice (kreslení, držení tužky)
- kombinace faktorů

2) Má nebo měl někdo **v blízké rodině** dítěte (matka/otec, sourozenec, prarodiče, teta/strýc – jejich děti) **potíže jako dítě ve vývoji řeči**?

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, kdo a s čím:

3) Má nebo měl někdo **v blízké rodině** dítěte (matka/otec, sourozenec, prarodiče, teta/strýc – jejich děti) **potíže v oblasti učení?** (ve čtení, psaní, počítání- typu dyslexie apod. - i nepotvrzené odborníkem)

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, kdo a s čím:

4) Má nebo měl někdo **v blízké rodině** dítěte (matka/otec, sourozenec, prarodiče, teta/strýc – jejich děti) **ADHD** (poruchu pozornosti, hyperaktivitu), **koktavost**, **autismus** či **mutismus** (nemluvil v určitých situacích)?

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, kdo a s čím:

5) Má nebo měl někdo **v blízké rodině** dítěte (matka/otec, sourozenec, prarodiče, teta/strýc – jejich děti) **potíže v motorické koordinaci těla, nebo jen rukou či mluvidel?** (např. potíže naučit se jezdit na kole, v tělocviku se mu nedařilo, na vše byl tzv. levý..)

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, kdo a s čím:

6) Vyskytly se u **matky** dítěte nějaké **závažné zdravotní obtíže v období těhotenství** (stres, traumatický zážitek) **nebo kolem porodu** (přidušení dítěte, kříšení, těžká žloutenka apod.)?

- Ne
- Ano

Pokud ano, prosím, popište:

7) Vyskytly se u Vašeho dítěte nějaké **závažné zdravotní obtíže v jeho raném věku?** (např. febrilní křeče, infekční nemoc, celková narkóza, zastavení vývoje tzv. regres, vážný úraz, traumatická zkušenost)

- Ne
- Ano

Pokud ano, jaké obtíže to byly?

8) Je dítě v **péči nějakého odborníka nebo zařízení – neurologa, klinického psychologa, psychiatra, ORL, foniatra, PPP nebo SPC?**

- Ne
- Ano

Pokud ano, u **jakého a případně s jakou diagnózou**-ami?

9) Má vaše dítě **těžké zrakové postižení** (je nevidomé), **těžké sluchové postižení kompenzované sluchadlem či kochl. implantátem**, **tělesné postižení - typu DMO**, **mentální postižení** či **opoždění vývoje** a **nebo diagnózu autismus?**

- Ne
- Ano

III. Část speciální

- 1) Byl **jazykový vývoj u vašeho dítěte opožděný?** (běžně jsou tvořena první slova kolem 1 roku, dvouslovná spojení do 2 let, delší věty do 2,5 let, ve 3 letech se dítě je schopno domluvit, krátce něco povyprávět, mluví v souvětích, užívá spojky- protože, ale, který..., předložky –v, na do, ze, pod apod.)

- Ne
- Ano

Pokud ano, jak byl opožděn?

- 2) Mělo Vaše dítě ve věku **0-2 roky potíže s ranou komunikací?** (např. používat gesta - jak jsi velký, zamávat - pápá apod. a ukazovat na věci, udržovat dobrý oční kontakt), byly přítomny **zvláštnosti v chování** nebo došlo k nějakým **změnám ve vývoji?**

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, jaké potíže nebo změny to byly?

- 3) Mluvil Vaše dítě ve věku **1,5-3 roky** nesrozumitelnou nebo takovou „cizí“ svojí řeči, nebo se mu zastavil řečový vývoj a stagnoval?

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, jak mluvil?

- 4) Bylo Vaše dítě ve věku **2 let schopné tvořit věty - kombinovat dvě slova?** (např. mama ham, tata hají, tam je, kde je, to ne, není tu, apod.)

- Ne
- Ano

- 5) Mělo Vaše dítě ve věku **1,5-3 roky potíže hrát si spontánně**, vybírat si běžné hračky (např. vybíralo si „divné“ věci na hraní -např. igelit, papírek apod.), dělalo dlouze stereotypní činnost apod.

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, jaké potíže to byly?

- 6) Mělo Vaše dítě ve věku **2,5-5 roky potíže dělat cílenou činnost?** (např. stavět si, prohlížet knížky, obrázky, nemělo rádo kreslení?)

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, jaké potíže to byly?

- 7) Mělo Vaše dítě v období **2-3 let či později potíže porozumět vašim běžným pokynům?** (museli jste zjednodušovat nebo zkracovat žádosti, doplnit vyjádření gestem nebo obrázkem, zvýraznit melodii nebo otázku vícekrát opakovat apod.? např. byl problém pro dítě vykonat instrukci, která se skládá ze dvou jednoduchých vět, nebo umístit věci NA, DO, nebo POD, vybrat si ze dvou možností?)

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, jaké obtíže to byly?

- 8) Má nebo mělo Vaše dítě **po 4. roce potíže v gramatice?** (vynechávání větných členů, chybný slovosled ve větě, zaměňování rodů-mužský a ženský, tvoření nesprávných koncovek slov, nepoužije přesnou předložku, neužívá zvrtná zájmena – se, si apod.)

- Ne

- Ano

Pokud ano, popište, jaké potíže to byly?

- 9) **Komolilo Vaše dítě po 4. roce slova? Přehazovalo hlásky, zaměňovalo je, vynechávalo?** (např. místo obchod- ochod, bota- bopa, kope- pope, dalekohled- dakelehed apod.)

- Ne
- Ano

- 10) Byla řeč Vašeho dítěte po **5. roce obtížně srozumitelná pro okolí?**

- Ne
- Ano

11) Má nebo mělo Vaše dítě **potíže vyprávět** smysluplně nějaký jednoduchý **příběh**? (např. že přehazuje děj, výrazně ho zkrátí, poplete konec, nepochopí ho, přeskakuje z tématu na téma bez ukončení původní myšlenky, není schopno udržet rozhovor apod.)

- Ne
- Ano - a dělá často i chyby gramatické
- Ano – ale dělá zřídka chyby gramatické

12) Má nebo mělo Vaše dítě při běžném povídání **potíže vybavit si běžná slova**? (např. vzpomíná déle, často se nemůže „vymáčkout“, zaměňuje slovo za jiné, nemohlo se naučit barvy apod.)

- Ne
- Ano

13) Má Vaše dítě nyní **potíže s porozuměním delší větě, příběhu nebo jednoduchému vtipu**?

- Ne
- Ano, protože je nepozorný
- Ano, protože nerozumí

Pokud ano, popište, v čem?

14) Je pro vaše dítě **obtížné mluvit jinak a vhodně s malým dítětem, známým dospělým, neznámým dospělým, ve škole, na hřišti, u lékaře či na úřadě**?

- Ne
- Ano, stydí se, je plaché nebo nechce komunikovat
- Ano, sice komunikuje, ale nedokáže odhadnout, co je třeba v komunikaci změnit
- Ano, ale ostatní mu nerozumí, protože špatně vyslovuje nebo dělá chyby v gramatice

15) Mluví vaše dítě dál **o svém tématu**, i když se zdá, že to posluchače nezajímá, **má potřebu dominovat v konverzaci, skáče do řeči, ignoruje postoje, zájmy a potřeby komunikačního partnera** (rodičů, paní učitelky v MŠ, kamarádů), takže i když je společenský, není moc oblíbený?

- Ne, vnímá a reaguje na druhou osobu
- Ano, snaží se s ostatními mluvit (ale dělá konverzační chyby výše zmíněné)
- Ano, ale nesnaží se, aby ho ostatní přijímali, mluví, tak jak to cítí (a dělá všechny možné chyby výše zmíněné)

16) **Odpovídá** vaše dítě na otázky **zvláště, netypicky, bizarně? Nepochopí situaci, když se nevyjádříte zcela doslova?**

- Ne
- Ano

17) Pociťujete nebo jste pociťovali **nervozitu ohledně vývoje jazyka u Vašeho dítěte?** (jeví se vám vývoj horší vzhledem k jeho věku ve srovnání s vrstevníky)

- Ne
- Ano

Pokud ano, popište, v čem?

18) Chodíte nebo **chodili jste ke klinickému logopedovi či někam jinam kvůli výše uvedeným obtížím**?

- Ne
- Ano

Pokud ano, s čím, kam a jak dlouho:

Poznámky, sdělení, které byste nám chtěli ještě napsat:

Děkujeme pěkně za Váš čas. ☺

